

Posudek školitele na bakalářskou práci

Porovnání vývoje vybraných demografických ukazatelů ve státech jižní Evropy na začátku 21. století

Autor: Václav Stryka

Rozsah: 71 číslovaných stran, z toho samotná textová část je v rozsahu 51 stran.

Václav Stryka si pro zpracování své bakalářské práce zvolil téma, které není nikterak originální, ale stále dává mnoho příležitostí k dalším dílčím analýzám, které by mohly napomoci pochopit reprodukční chování obyvatelstva jižní Evropy, jež je v mnoha ohledech specifické. S tímto záměrem bylo také vypsáno téma vzájemné komparace vybraných demografických charakteristik čtyř jihoevropských států (Itálie, Španělska, Portugalska a Řecka) se zaměřením především na poslední více než dvě dekády, které se potýkaly s krizovými obdobími různého charakteru. Výsledek práce je však do jisté míry zklamáním, neboť autor plně nedodržel předem prodiskutované obsahové i analytické cíle práce.

Ani samotná struktura práce není standardní, ačkoliv byl autor upozorňován na dodržování pravidel pro psaní prací na domovské katedře. V úvodní kapitole lze tak nalézt popis jak zdrojů dat, tak metodiku použitých ukazatelů, které většinou bývají zařazeny až po teoretické části, resp. rešerši literatury na dané téma. Co se týče zdrojů dat, tak autor řádně neobjasnil, proč využíval tak příliš široký okruh různých datových zdrojů, neboť naprostá většina ukazatelů použitých v práci je dostupná v databázi Eurostatu, což sebou nese mj. výhodu zpracování jednotnou metodikou. Z metodické kapitoly, která byla školitelem hned několikrát vracena k přepracování, stále lze vyčíst, že autor nemá dostatečným způsobem zafixovány základy demografické analýzy, což se bohužel posléze projevuje i při zpracování analytické části a interpretaci výsledků.

Rešerši literatury, která je úvodní částí druhé kapitoly, lze hodnotit jako stručnou a nevyužívající dostupných podkladů na zvolené téma. Obsah kapitoly 2.1 *Socioekonomický profil států* by bylo vhodné uchopit více cíleně směrem ke studování vztahu vybraných socioekonomických charakteristik se studovanými demografickými procesy než k obyčejnému popisu jednotlivých států, resp. porovnání vývoje nezaměstnanosti a HDP

bez sledování bližšího vztahu k reprodukčnímu chování. Na konci druhé kapitoly pak autor stanovuje dvě výzkumné hypotézy, které však – jak ukázala následující analytická část – nebyly stanoveny příliš vhodně, neboť se je nepodařilo relevantně verifikovat.

Další dvě kapitoly jsou analytické povahy. V pořadí třetí kapitola popisuje nejprve základní trendy vývoje jednotlivých složek populačního vývoje (plodnosti, úmrtnosti a migrace) od roku 2000. Jedná se o de facto jednoduchou komparaci vývoje vybraných demografických ukazatelů pomocí především obrázků ve formě grafů. Následuje podkapitola *3.4 Vliv složek reprodukce na přírůstek obyvatelstva* zabývající se především analýzou proměny věkového složení obyvatelstva, které je v polovině celkem nekoncepčně proloženo porovnáním vývoje „přírůstků“ (přirozený, migrační, celkový) obyvatelstva. Celá třetí kapitola je deskriptivního charakteru s minimální snahou autora o dílčí podpoření zjištěných výsledků s již publikovanými výstupy.

Velká očekávání byla vkládána do kapitoly čtvrté. Ta se měla zaměřit na detailnější analýzu vybraných období, které lze spojit s přívlastkem „krizové“, ať už se jednalo o období kolem roku 2008, kdy se v mnoha ohledech projevila celosvětová ekonomická krize, nebo období v letech 2020–2022, kdy se naplno projevila pandemická krize spojená s onemocněním covid-19. Dá se předpokládat, a publikované výstupy to potvrzují, že oba tyto milníky se projeví výrazně na reprodukčním chování obyvatelstva. Proto byla diskutována možnost zahrnutí bližší analýzy s potenciálním využitím např. i velmi detailních (denních i měsíčních...) údajů o dílčích počtech událostí, které by ve vzájemném porovnání dokázaly přinést lepší pochopení případných dopadů na vybrané demografické události. Výsledkem je však opět de facto jen deskripce základních trendů vývoje na základě převzatých výstupů bez snahy o vlastní analýzu.

Předkládaná bakalářská práce Václava Stryky je tak pouze popisem základních trendů vývoje vybraných demografických ukazatelů na základě obecně dostupných dat, což je ale samo o sobě v obecném hledisku od bakalářských prací očekáváno. Avšak vždy je žádoucí, aby takovéto práce, jež se vyznačují poměrně obecnými tématy a/či bez nutnosti složitějšího získávání datových zdrojů, disponovaly určitou nadstavbou ve formě snahy o detailnější analýzu či inovativní přístup k vyhodnocení základních vzorců reprodukčního chování. To však v předkládané práci postrádám, ačkoliv v rámci konzultací byly diskutovány různé možnosti zpracování. Výsledek se tak projevuje i v *Závěru* práce, který je spíše shrnutím již uvedeného než snahou o nalezení odpovědí na v úvodní části vyřčené cíle práce, resp.

verifikaci výzkumných hypotéz, které lze po předložení analytické části práce vyhodnotit jako nevhodně zvolené.

V celé práci se vyskytuje i řada dalších nepřesností, ať už typografické povahy, používání citací či zápisu bibliografických zdrojů, nebo i grafických nepřesností ve zpracovaných obrázcích/grafech.

Václav Stryka tak předložil bakalářskou práci, která má celou řadu nedostatků a nenaplnuje v řadě ohledů předem diskutované cíle práce. Přesto ale nelze tvrdit, že dílčí deskriptivní kapitoly by byly ve svých výsledcích chybné. Proto se domnívám, že práce splňuje základní požadavky na kvalifikační práce tohoto typu, a proto

doporučuji přijmout bakalářskou práci Václava Stryky k obhajobě.

doc. RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha, 2023-08-28